

<http://www.geocities.com/Paris/Rue/8009/1ma-lektolibro.html>

IDO

UNESMA LEKTOLIBRO

3ma edituro
Revizita sorgoze e konform al decidi dil Akademio Idista

Parto unesma

Pronuncado

Omna litero, mem finala, pronuncesas. A, i, o, b, d, f, j (1), k, l, m, n, p, q, r, t, v, x, y, z quale en la Franca.

E quale e o e Franca. U quale u Italiana o ou Franca.

Nula nazalo existas en Ido. Konseque am, an; em, en; im, in; om, on; um, un valoras ame, ane, eme, ene, ime, ine, ome, one, oume, oune di la Franca.

C valoras ts. Konseque ca, ce, ci, co, cu valoras tsa, tsé, tsi, tso, trou di la Franca.

G valorasg en gogo. Konseque ga, ge, gi, go, gu valoras ga, gué, gui, go, gou di la Franca.

H aspirata quale en la Angla. La Franci, l'Italiani, ed omni qui ne havas en sua linguo h vere aspirata, devas tre specale atencar ita litero.

S sizas forte omnube lu trovesas, quale en sa, sis (six) di la Franca. Konseque sonas, esis, roso, kaso, friso, amos, donus valoras sonace, ésice, rosso, kaço, friço, amoce, donouce di la Franca.

Sh valoras ch Franca en chat. Konseque sha, she, shi, sho, shu valoras cha, ché, chi, cho, chou di la Franca.

Ch valoras tch en Tchad. Konseque cha, che, chi, cho, chu valoras tcha, tché, chi, cho, chou di la Franca.

Gn sonigas la du literi. Konseque regno, digna valoras règ-no, digue-na di la Franca.

Z finala ne devas silencar, quale en la Franca, ma sonar exakte. Konseque tirez, venez exemple, valoras tirèze, vénèze di la Franca.

Qua, que, qui, quo e gua, gue, gui, guo sonas quale coua, coué, coui, couo, goua, goué, goui, gouo di la Franca.

Au, eu sonigas la du vokali, ma diftonge, to esas kun la minima intertempo posibla inter la du soni. Ex.: audar, Europa.

Acento tonika. - L'accento tonika (plufortigo di la voco) pozesas sur la finali infinitiva -ar, -ir, -or; ma in irg altra kazo sur la prelasta silabo dil vorto. Ex.: amar, venir, diktor; Deo, shuo, pia, donas, tirez, patri, fenestri.

Remarko. - Ye la fino dil vorti formacita adminime dusilaba, la soni ia, ie, ii; ua, ue, ui, uo pronuncesas diftonge, per un sola emiso vocala: ya,yé, yi, yo; oua, oué, oui, ouo (France) e konstitucas, kun sua konsonanto, la silabo lasta. Konseque l'accento tonika pozesas - konforme a la regulo - sur la silabo prelasta. Ex.: Kaspio, radie, filii, misterio, industrio; aqua, sexue, lingui, revuo. - Ma dio, pia, tua, nam la radiko (di, pi, tu) es unsilaba.

Konsilo. - Klozez la vokali e, o en silabo apertita (finanta per vokalo). Ex.: me, bone, domo. - Apertez la vokali e,

o en silabo klozita (finanta per konsonanto). Ex.: sempre, fenestro, pordo, omna, mento. Tale vua pronuncado esos plu fixa e plu eufonia. Ma co esas nur konsilo, nule regulo obliganta.

Gramatiko

1. Artiklo. Definita: la (singulara e plurala): la tablo, la tabli. Nula distingo di genri. Nula artiklo ne difinita.
2. Substantivo: finalo -o en singularo: fenestro, la plumo; -i en pluralo: fenestri, la plumi.
3. Adjektivo: finalo -a, nevariebla: la bona pano, la bela statui. Kun elizio: bon', bel' o bon, bel.
4. Adverbo derivita finalo -e: bone kantar; bele skribar; kurar rapide.
5. Pronomi personala: Singularo: 1ma persono: me; 2ma tu, respektoza: vu; 3ma sengenra: lu; masla: il(u); femina: el(u); neutra: ol(u). - Pluralo: 1ma ni; 2ma vi; 3ma sengenra: li; masla: ili; femina: eli; neutra: oli.
6. Verbo: nevariebla segun nombro e persono. Finali di la tempi e modi (nula subjuntivo):

Aktivo	Indikativo	Infinitivo	Participo
Prezento	-as	-ar	-ant(a)
Pasinto	-is	-ir	-int(a)
Futuro	-os	-or	-ont(a)

Pasivo	Indikativo	Infinitivo	Participo
Prezento	-esas	-esar	-at(a)
Pasinto	-esis	-esir	-it(a)
Futuro	-esos	-esor	-ot(a)

La pasivo esas nur la kombinuro di la verbal radiko kun la verbo esar: me am-esas = me esas amata; am-esar = esar amata, e.c.

La sekundara tempi esas formacata per esis, esos, esus, esez ...inta, o per la sufizo -ab-. Exemple: me esis aminta o me ama-ab-is.

7. Nula deklinado. La finalo -n adjuntesas al rekta komplemento di verbo (od al atributo), kande ol preiras la subjekto: la homo quan vu vidas; quon divenas aquo per boliado?

8. Omna vorti esas kompozita ek elementi nevariebla, qui sempre havas identa senco: radiki, afixi (prefixi, sufixi), e gramatikal finali. Ex.: nacion-o; nacion-ala; nacion-al-eso; nacion-al-ig-ar; des-nacion-al-ig-ar; inter-nacion-a, inter-nacion-igar.

Konseque, la elementi di la linguo Ido esas selektita segun la principio dil maxima internacioneso; ol havas 91 po 100 elementi komuna kun la Franca, 83 po 100 kun l'Italiana, 79 po 100 kun l'Angla e la Hispana, 61 po 100 kun la Germana e 52 po 100 kun la Rusa. Ol esas do la quintesenco di l' Europana lingui, komprenebla per unesma vido da omna homo instruktita.

La volfo e la viro.

Kruela volfo volis strangular mutonino, kande brava viro forpulis la volfo e liberigis la mutonino. Ma vespere, ta viro bonega buchis la bestio, por manjar olu.

Mortante la mutonino dicis: "Tu fortiris me de la boko di la volfo, ho viro! ma por me esas tote sama manjesar da volfo o da homo".

Sadi

(poeti Persiana, XIIma yarcento)
traduki H. Senigallia.

La kavalo e la tauro.

Sur vivoza kavalo puero kurajoza preterkavalkis superbe. Lore tauro sovaja klamis a la kavalo: "Shamez! da puero me ne lasus me direktar!"

"Ma me lasos", la kavalo respondis: "Nam quala honoron me povus recevar per infrejetar puero?"

G. E. Lessing
trad. K. E. Janotta.

Herkules.

Kande Herkules aceptesis en la cielo, il facis saluto a Juno unesme ek omna dei. La tota cielo e Juno ipsa astonesis pri to. "A tua enemiko," on klamis ad ilu, "tu kondutas tante jentile?" - "Yes, ad el ipsa", respondis Herkules. "Nur elua persekuti donis a me l'okazono di la agi per qui me meritis la cielo."

La Olimpo aprobis la respondo di la nova deo, e Juno esis rikonciliita.

G.E. Lessing
trad. K. A. Janotta.

La avaro.

"Me desfelica!" plendis avaro a sua vicino. "On furtis de me icanokte la trezoro quan me enterigis en mes gardeno, ed on pozis maledikinda stono vice olu".

"Tamen", la vicino respondis, "Tu ne esus utiliginta tua trezoro. Do imaginez ke la stono esas tua trezoro, e tu ne esos min richa".

"Mem se me ne esus min richa," la la avaro respondis, "kad altru ne esas tam multe plu richa? Altru tam multe plu richa! Me forsan foleskos de lo".

G.E. Lessing trad K.A. Janotta.

La amiki e la pekunio.

Richa Mohamedisto esis malada de kelka semani ed astonesis ke du o tri de lua amiki ne vizitas ilu. "Li ne audacas, dicis lua kontadisto, aparar koram tu. La debi, qui ligas li a tu, jus atingis lia templimito, e li ne ja povas pagar li." - "Takaze irez, respondis la malado, e dicez a li ke li ne plus debas a me ulu, e ke me pregas nur ke li venez a me por querar lia quitigi. Me preferas ya perdar mea pekunio kam mea amiki".

Herder e Liebeskind.

Omna foxi fine interrenkontras che furisto.

On rakontas ke foxino facis nestedo de foxyuni. El edukis li omna konvene, maestrigis li pri omna malicaji, e docis a li omna moyeni por furtar maxim sekure posible. Kande li esis kreskinta e kredis ke li povas nun sorgar ipsa pri sua existo, li volis departar ed irar ad aventuri por serchar raptajo. Lore la foxino duktis li a voyo-krucumo e dicis: "Filiu, yen la voyi, sequez ta qua semblas a vi preferinda, me restas hike: ma, se hazarde ni ne plus ritrovos ni, ni interrenkontras che la furisto!"

I. Nieri Ek Cento Racconti Popolari Luccesi, da Idelfonso Nieri, 2ma edituro, Livorno, R. Giusti, 1908.
trad. H. Senigallia.

La du amiki.

Tai audis nokte tarde frapar ye sua pordo. Il su levis e questionis qua esas tante tarde. On respondis: "Araboh". - "Mea amiko Araboh!", il dicis a su ipsa, "qua motivon il povas havar, por venar che me tante tarde en nokto?" Il vokis sua sklavo, igis rapide acendar lumo, e duktis sua amiko aden sua chambro.

"Kara Araboh, il dicis, me esas trublata, vidante tu che me tante tarde. Me povas imaginar nur du kazi: o tu havas neekspektita spenso, o tu bezonas mea helpo en kazo danjeroza; en l'unesma supozo mea havajo, en l'altra, mea vivo esas ye tua servo." - "Nula del du, respondis Araboh, embracante sua amiko; me vidas tu sana, e me quieteskas. Sonjo teroriganta, qua pozis tua vivo en danjero, vekigis me; ol esis tante forta, ke me ne povis quieteskar; me vestizis me e venis hike, por konvinkesar pri la verajo per mea propra okuli".

Herder e Liebeskind.

La volfo e la hundo.

Che volfo venis uldie hundo grasa. La volfo dicis a lu: "Bona kamarado, quale tu vivas por esar tante grasa, dum ke me esas tante magra?" La hundo respondis: "Me servas homo qua donas a me sat multo por manjar". La volfo dicis: "Takaze me volas irar kun tu ed anke servir." Kande li pose iris kune, la volfo regardis la kolo di la hundo e dicis a lu: "De quo venas ke tua kolo esas tante skrapita e senpila?" Ita dicis: "Jorne on katenizas me e ligas koliaro cirkum la kolo, to igas me sangifar; ma kande noktas, me esas libera e senkatena!" Lore la volfo dicis: "Adio, adio, kara kamarado! Me preferas esar magra e libera kam esar grasa e nelibera!"

Johannes Pauli
trad. K. A. Janotta.

La gazelo.

Gazelo, qua havis multa amiki e volis admiresar da omni, uldie maladeskis. Omna animala kun qui lu esis kordiale amika iris por lu vidar ed facar a lu societo. La gazelo kontentega superbesis pri to, quante on povas imaginar. Fine risaneskinte, lu ekiris por aerizar su e manjar; ma ve! la tota herbo qua kreskis cirkum lua lojeyo, en la loki ube lu kustumis pasturar, esis manjita! Ne plus trovesis peceto de gramino: ol esis manjita da lua konocati, qui esis tante multa. Lore la desfelica gazelo deziris (ma ne plus esis la tempo) ke lua amiki esez min multa.

Hussain e la sklavo.

Dum ke kalifo Hussain, filio di granda Ali, sidis ulfoye an tablo, un de lua sklavuli lasis falar sur lua kapo kupo plena de rizo bolianta. La kalifo regardis iracoze la sklavo; ica, tote tremanta, su jetis a lua pedi, e dicis la sequanta vorti de la Korano: "La paradizo esas preparita por ti qui retenas sua iraco e vinkas olu". Hussain respondis kalme: "Me ne iracas". La sklavo duris citar la sama verso: "e pardonas a ti qui ofensis li". Hussain, sen regardar lu, dicis: "Me pardonas a tu". La sklavo adjuntis: "E Deo amas super omno ti qui pagas la malajo per bonajo". Hussain extensis bonvole manuo ad ilu. "Nu takaze! levez tu; me donas a tu la libereso e quara-cent arjenta drakmi". Emocanta la sklavo kisis lua pedi: "Ho mea sinoro, il klamis, tu similesas la maxim nobl arboro: ol prestas sua ombro, ol donas sua frukti, mem ad olta qua per audacoza brakio lansas stoni kontre olu".

Herder e Liebeskind.

La sponjo.

La cerebro di Quintilio nutras su omnadie quale la ventro. La substanco enirinta hiero lua oreli trovas ekfluo per lua lango; lua cerebro restas vakua vespere. Camatine li eniras butikon e questionas: Quo esas nova? Il askoltas, departas ed iras altraloke dissavigar lo. Il kondutas quale sponjo, hike plenigata, ibe presata. Il koaktas unu rakontar, altru askoltar. Ofte il renkontras ulu qua savigas da lu (to) quon il naracis ipsa. Il korektigas la rakonto, afirmas ke ol esas alterita, ne pro ke esas altero, ma por kritikar. Se du homi interparolas nelaute, il tensas a li sua tota atenco e ne plus audas qua parolas ad ilu. Il interpretas la gesti e la regardi, e se il ne povas agar plu bone, il kreas pri li rakonteto quan il kelkafoye naracas kom kozo vidita ed audita.

Quintilio, quale ventuzo, esus vakua, se il ne impregnus su per la idei di altri.

Gasparo Gozzi. Tradukis H. Senigallia.

Goddam!.

Diablo! bela linguo esas la Angla; ed on bezonas poko de olu por irar fore. Kun Goddam! en Anglia, nulo mankas a vu ulloke. Kad vu volas gustar bona gras hanyuno? Enirez taverno, e facez nur ta gesto al garsono (il simulas turnar spiso): Goddam! on adportas a vu bovopedo salizita sen pano. To esas admirinda! Kad vu prizas drinkar glaso de bonega Burgundiana o pala vino, nur ica gesto (il simulas desstopar botelo): Goddam! on prizentas a vu pototo de biro, ek bela stano, kun spumo an la bordo. Quanta kontenteso! Advere, la Angli adjuntas hike ed ibe kelk altra vorti, konversante: ma esas tre facila vidar ke Goddam esas la fundo di lia linguo.

Beaumarchais.

La urbeto.

Me proximeskas ad urbeto, e me ja esas sur altajo, de qua me dominacas lu. Ol esas situata ye mi-alteso; rivero balnas lua muregi, e fluas pose tra bela herbeyo; ol havas densa foresto, qua shirmas lu kontre la kolda venti e l'aquilono. Me vidas lu en tante bona lumo ke me kontas lua turmi e klosheyi; ol semblas piktita sur la inklinajo di la kolino. Me krias pro admiro, e dicas: "Quanta plezuro vivar sub ta bela cielo ed en rezideyo tante delicoza!" Me decensas aden la urbo, ed ante ke me dormis en ol du nokti, me similesas lua habitanti: me volas forirar ek olu.

La Bruyère.

La denunciato.

Sultano Mahmud iraceskis pro negravajo pri oficiro di sua gardistaro. Il imperis kaptar lu e duktar lu senajorne a morto. La kondamnito, quan ta exajerita severeso indignigis, forirante nomizis la sultano tirano e folo. Mahmud, qua ne komprenis lu, questionis la cirkumanti, quon il dicis. Un de la viziri, qua kompatis la kondamnito, e volis sparar vexeso al rejo, paroleskis e raportis ke l'oficiro dicis: "Deo amas ti qui povas moderar sua iraco e pardonar nevolita kulpi." La sultano meditis en su e dicis: "Nu, irez e dicez al gardisto ke me remisas a lu la puniso." Ma un de la cirkumanta kortani, qua esis enemiko di la viziro, su turnis al sultano e dicis: "Servisto devas ne trompar sua mastro nek celar de lu la verajo. La kondamnito insultis la sultano mea siniore, e pronuncis kontre lu punisinda paroli." Sultano Mahmud regardis iracoze l'akuzanto e dicis: "La bonkordia mentio di la viziro esas a me plu agreabla kam tua maligna verajo."

Herder e Liebeskind

Respondo di Ezopos.

Ne nur kun sua mastro Esopos trovis okaziono jokar e dicar espritaĵi. Xanthos sendabis lu ad ula loko; il renkontris voyirante la urbestro, qua questionis ad ube li iras. Sive Esopos esis distraکتita, sive pro altra kauzo, il respondis ke il nule savas lo. La urbestro, konsiderante ta respondo kom desprizanta e ne respektoza, duktigis lu en karcero. Dum ke la policisti duktis lu: "Kad vi ne vidas, il dicis, ke me tre bone respondis? Kad me savis ke on irigos me adube me nun iras?" La urbestro igis liberigar lu, ed opinionis ke Xanthos esas felica havar sklavo tante espritoza. La Fontaine.

La docado di Rouelle (Franca kemiisto, profesoro en Collège de France (1703-1770)).

...Rouelle havis influo nemezurebla sur la progresi di la kemio, min per sua verki, qui esas poka, kam per sua publika kursu, qui frequentesis kun extraordinara fervoro e savemeso. Cetere lua maniero docar esis tote aparta. Il eniris ordinare l'amfiteatro en vesto ceremoniala, kun velura frako, peruko bone pudrizita, e mikra chapelo sub brakio. Sate kalma en la komenco di la leciono, il pokope eciteskis e forjetis sua chapelo; pose, varmeskante, il deprenis sua peruko; fine, sempre plu ecitata, il abandonis laste sua frako e sua jileto, forjetante li l'un pos l'altra. "Ha! lore klamas Dumas, vi havis la vera Rouelle, la viro di laboreyo, amoza di bela experimenti, savanta sucesigar li ed expozanta sua demonstri kun konvinkant ardoro."

C. Matignon.

Paris.

Paris forsan esas la urbo maxim sensuala en la mondo, ta en qua on rafinas maxime la plezuri; ma forsan ol esas ta en qua on havas la vivo maxim penoza. Por ke un homo vivez delicoze, oportas ke cent altri laborez sen repozo. Homino fantaziis ke el devas aparar en asemblajo kun ornivaro determinita; oportas ke de lore kina-dek mestieristi ne plus dormez, ne plus havez tempo por drinkar e manjar; el imperas, ed el esas obediata plu rapide kam esus nia monarko, nam l'intereso esas la maxim granda monarko sur la tero. Ta ardoro por laborar, ta pasiono richeskar pasas de klaso a klaso, de la mestieristi til la grandi. Nulu konsentas esar plu povra kam ta quan il vidas nemediate sub su ipsa. Vu vidas en Paris viro havanta por vivar til la dio di la lasta judicio, qua laboras sencese, e qua riskas kurtigar sua vivo por akumuliar, il dicas, viv-moyeni.

Montesquieu

Oran Zeb.

Sultano Oran Zeb qua, akompanata da poka viri, preiris sua armeo en tala cirkonstanci ula raja qua apartenabis til lore al enemika partizano. La raja duktis kina-cent kavalkisti, e facabis granda cirkuito, por atakar la sultano ne expektite. Lore nek fugo nek rezisto povis helpar, e sempblis restar nulo altra, kam livrar su kom kaptito. Tamen Oran Zeb kavalkis rekte al raja, signifis per la manuo e dicis abordante lu: "Me joyas, raja, ke tu preiris mea deziro, e volas unionar tu kun me. Mea senditi kun la letri kredeble faliis tu. Irez kun ta viri a Lahor, ube stacas mea armeo; me retrovenos pos kelka dii. Me penos gratitudesar pro tal amikeso". Tale parolante il prenis de sua kolo la perlokoliaro quan il portis kom ornivo, e cirkumpozis lu al kolo dil raja. Ta audacoza jenerozeso e la honoro quan il facis a la raja ganis ica tante, ke il reale lasis la kontrea partiso e duktis sua viri aden la kampeyo di Oran Zeb.

Herder e Liebeskind.

Espritaji di Montesquieu.

Esante en Luxemburg en la salono ube l'imperiestro dineis, princo Luiski dicis a me: "Vu, sioro, qua venas de Francia, vu astonesas ya vidar l'imperietro tante male lojigita?" - Sioro, me dicis, me ne chagrenas vidar lando ube la guvernati esas plu bone lojigita kam la mastro."

Esante en Piemonto, reĵo Victor dicis a me: "Sioro, kad vu esas parento di Sioro abado de Montesquieu, quan me vidis hike kun Sioro abado de Estrades?" - "Sioro, me dicis, Vua Majesto esas quale Caesar, qua nultempe obliuiis ula nomo."

Me dineis en Anglia che la duko de Richmond; la ordinara chambrosiorino, La Boine, qua esis fatuo, quankam sendito di Francia en Anglia asertis ke Anglia ne esas plu granda kam Guyeno (anciena provinco di Francia). Me reprimandis nia sendito. Vespere, la rejino dicis a me: "Me savas ke vu defensis ni kontre via Sioro de La Boine". - ""Siniorino, me ne povis imaginar ke lando ube vu regnas ne esas granda lando."

Montesquieu

Adio a la monti.

Adio, monti stacanta ek super l'aĝi (l'autoro aludas la monti cirkumanta la lago di Como) ed elevita a la cielo; somiti neegala, konocata da ti qui kreskis inter vi, ed imprimita en lia spirito ne min kam l'aspekto di lia maxim kara familiari; torenti di qui li dicernas la bruisado quale la sono di voci domala; blanka rur-domi dispersita sur l'inklinaji quale trupo de mutoni pasturanta: adio! Quante trist esas la voyirado di ta qua, apud vi kreskinta, foriras de vi! En l'imagado di ta ipsa qua vole departas, atraktata da l'espero richeskar altraloke, ledeskas en ta instanto la revu pri richeso; lu astonesas ke lu povis rezignar ad ito, e lore retroirus, se lu ne pensus ke uldie lu retrovenos richigita. Segun ke lu avancas sur la planajo, lua okuli su deturnas shokata e tedata de l'uniforma vasteso; l'aero semblas a lu grava e mortinta; trista lu eniras, e ne atencante, la urbi tumultoza; la domi adjuntita a domi, la stradi abutanta a stradi semblas supresar a lu la respiro; e koram la monumenti admirata da la stranjeri, lu pensas kun trista memoro a la agreto en sua lando, a la dometo quan lu deziras de longatempe, e quan lu kompros, retrovenante richa a sua monti.

A. Manzoni.
trad. H Senigallia.

La chanjo di destineso.

Amru, sultano di Gazna, esis vinkita e kaptita en kombato kontre Ismael Samain, sultano di Karisme. La vinkinto duktigis lu en kastelo e gardigis lu sorgoze. Amru nulo manjabis dum la tota jorno ed esis extreme depresita dal antea fatigi. Il preĝis sua gardisto donar a lu kelka manjajo, ed on adportis peco de karno, quan on devis koquar juste sur la fairo acendita por varmigar la defelica kaptito. Ma apene lua manjajo esis pozita sur la fairo, hundo insinuis su proxime, kaptis la karno e forkuris. La hungranta sultano volis persequar lu, por riprenar de lu lua raptajo; il ne pensis a sua kateni, qui impedis lu, e lore il rideskis tutkordie.

Lua gardanti kompatis lua defelica fato, venigis altra peco de karno, ed expresis lia astoneso ke en sua trista situeso il povis ridar ankore.

"Me ridis pri la mondumal grandeso, la princo respondis. Camatine, kande me dispozis mea armeo en kombato-ordino, me remarkis en la veturaro triacent kameli, e mea chefkoquistro certigis me ke li apene suficas por portar mea koquajo; e nun un sol mikra hundo forportis lu en sua boko".

Herder e Liebeskind

Revolto di sklavi.

Me esis en Tyr; omna sklavi di l'urbo revoltis e masakris sua mastri; ma un sklavo quan me havis esis sate humana

por indulgar mea vivo ed arachar me de la furio di la ceteri. Li interkonsentis elektar kom reĵo ta de il qua, en dio determinita, videskos unesma la levo dil suno. Li asemblis su en rural loko. La tota turbo fixigis l'okuli a la parto oriental di la cielo, de qua la suno ekiros: mea sklavo sola, a qua me docabis la facendaĵo, regardis l'ocidento. Vi ne dubas ke la ceteri kvalifikis lu fola. Tamen, turnante a li la dorso, il vidis la unesma radii dil suno, qui aparis sur la somito di turmo tre alte, dum ke lua kompani ankore serchis en oriento la korpo ipsa dil suno. On admiris lua subtileso di spirito; e quik me esis elektata reĵo, kom homo deala. Reale, me docabis a mea sklavo (to) quon omna saĵi devas praktiki: por trovar la veraĵo, on devas turnar la dorso a la turbo, e la komuna opinioni esas la normo dil sana opinioni, se nur on prenas lia rekta kontreaĵo.
Fontenelle.

La prezenteso di spirito.

Hujaje esis per sua kruelezo extraordinara la teroro e l'abominajo di sua popolo, e tamen il ekiris, en sua sovaja chagreno, quieta, sen eskorto e sen insigno di sua autoritato, ed il vagadis mem en fora regiono. Ulfoye il renkontris en la dezerto Arabo, kun qua il konversis, e nesenteblo il enduktis la questiono: "Ma dicez a me, amiko, quala viro esas la kalifo? on parolas pri lu tante". - "Hujaje esas tigro," respondis l'Arabo, "monstro, ne homo". - "To esas dicar multo, la kalifo respondis, e forsan tu ne povus furnisar la pruvo, se on postulus ol de tu." - "La pruvon, respondis l'Arabo, tu trovos en omna provinco, en omna urbo. Se tu volas, omna de lua gubernati povos naracar a tu krimino facita da ilu kontre sua familio. Milion homi sangifis, e tamen lua sango-dursto ne ja esas saturita." - "Kad tu vidis ultempe la kalifo?" - "No! respondis l'Arabo, e de to quon me dicis tu povos facile konkluzar, kad me deziras vider lu." - "Tu vidas lu kontrevole, interruptis la kalifo, e pluse, tu parolas kun ile". Sen troublesar da to, Arabo respondis audacoze: "E kad tu savas qua me esas?" - "No! respondis la kalifo, ma me deziras savoskor lo." - "Me apartenas a la gento di la Zobairi, respondis l'Arabo, di qua la naskinti esas fola un dio singlayare, e ca dio esas juste mea dio." La kalifo admiris ta prezenteso di spirito che vulgara Arabo, foris ed oblivis la evento.

Herder e Liebeskind

La furtisto e la sciencisto.

Abado de Molières esis simpla e povra viro, stranjera por omno exter sua verki pri la sistemo di Descartes. Il havis nula servisto, e laboris en sua lito pro manko de brulligno, kun sua pantalono sur sua kapo e super sua shapko, la du gambi pendante dextre e sinistre.

Ulmatine il audas frapar ye sua pordo: "Qua venas hike?... - Apertez..." Il tiras korono e la pordo apertesas. Abado de Molière ne regardante: "Qua vu esas? -Donez a me pekunio. -Pekunio? -Yes, pekunio. -Ha! me komprenas, vu estas furtisto? -Furtisto ho no; me volas pekunio. -Vere, vu volas pekunio? nu serchez en ico..."

Il avacas sua kolo e prizentas un de la gambi dil pantalono; la furtisto serchas: "Nu, ne esas ibe pekunio. -Certe no; ma esas mea klefo. -Nu, ta klefo... -Ta klefo, prenez lu. -Me tenas lu. -Irez a ta skribotablo; apertez..." La furtisto enduktas la klefo en tirkesto. "Lasez do, ne desordinez ito! To esas mea paperaji. Per la ventro, kad vu finos? To esas mea paperaji: en l'altra tirkesto vu trovos pekunio..." La furtisto fugas. "Sioro furtisto, klozez do la pordo! Per la diablo, il lasas la pordo apertita!... quala hundo, ta furtisto! me mustas levar me en tanta koldezo; maledikata furtisto!" L'abado saltas surpede, iras klozar la pordo, e retrovenas laborar, forsan ne pensante ke il ne posedas sat pekunio por pagar sua dineo.

Chamfort.
trad. A. Vilfroy.

La nesto di buvrela.

La buvrela nestifas en la krategi, en la ribieri ed en l'arbusti di nia gardeni; lua ovo esas ardezea, quale la mantelo di lua dorso. Ni memoras trovar un de ta nesti en roziero; ol similesis konko ek perlomatro kontenanta quar blua perli,

super qua pendis rozo tote humida. La buvrelo stacis senmove, sur apuda arbusto, quale floro purpurea ed azuratra. Ta objekti reflektesis en l'aquo di lagetio, kun l'ombro di nuciero qua esis la fundo di la ceno, e dop qua on vidis l'auroro levar su. Deo donis a ni en ta mikra vidajo ideo di la graciaj per qui il ornis la naturo.
trad. A. Vilfroy.

Eloquentesi di la signi.

To quon l'antiqui facis per l'eloquenteso esas miraklatra; ma ta eloquenteso ne nur konsistis nur en bela diskursi sorgoze aranjata, e nultempe ol efikas plu multe, kam kande la oratoro minime parolis. To quon on dicis maxim frapante ne esis expresata per vorti, ma per signi. On ne dicis, on montris. Thrasybulos e Tarquinius, tranchante kapi di papaveri; Alexandros, aplikante sua siglilo sur la boko di sua favorato; Diogenes, marchante avan Zenon, kad li ne parolis plu bone kam se li facabus longa diskursi? Qua serio de paroli tam bone expresabus la sama idei? Darios, enirinte en Skitia kun sua armeo, recevas de la rejo di la Skiti ucelo, rano, sorico e kin flechi: la sendito deponas la donaco e retroiras tacante. Niatempe ta viro esus konsiderata kom folo. Ta teroriganta diskurso esis komprenata, e Darios maxime hastis retrovenar aden sua lando quale il povis. Substitupez letro a la signi: quante plu ol esos minacoza, tante min ol pavorigos. To esos nur fanfaroni, pri qua Darios nur ridabus.

J.-J. Rousseau.

Sokrates ed Esopos.

Apene la fabli quin on atributas ad Esopos aparabis, Sokrates judikis konvenanta vestizar li per la livreo di la Muzi (t.e. per versi). To quon Platon naracas pri lo esas tante agrebla ke me ne povas retenar me ornar per olu ca prefaco. Il dicas ke, pos ke Sokrates esis kondamnita a la lasta puniso (perifrazo, vice la morto), on ajornis la exekuto di la judicio pro ula festi. Kebes iris vizitar lu en la dio di lua morto. Sokrates dicis a lu ke la dei avertis lu plurfoye, dum sua dormo, ke il devas laborar pri muziko ante mortar. Il ne komprenis unesme (to) quon ta sonjo signifikas: nam pro ke la musiko ne igas la homo plu bona, pro quo suciar lu? To kredeble celis ulo misterioza, tante plu ke la dei ne cesis sendar a lu la sama inspiro. Ol venis ankore dum un de la festi. Tale ke, revante a la kozi quin la cielo povas postular de lu, il penseskis ke la muziko e la poezio tante interrelatas ke forsan to koncernas la lasta. Existas nul bona poezio sen harmonio, ma anke existas nula sen fingio; or Sokrates savis dicar nur veraji. Fine il trovis meza moyeno: selektar fabli qui kontenas ulo vera, quale ti da Esopos. Il uzis do, por versigar oli, la lasta dii di sua vivo.

La Fontaine

<http://www.geocities.com/Paris/Rue/8009/2ma-Lektolibro.html>

Parto duesma

La ponto dil Diablo.

La rivero Reuss, qua fluas en lito profunda de sisa-dek pedi, inter rokaji abrupte tranchita, impedis omna komuniko inter la Griza kantono e la habitanti di Uri. Plura ponti konstruktis ye komuna spensi, ma nula esis sat solida por rezistar plu longe kam un yaro al tempesto, al kresko dil aqui od al falo di avalanchi. Ta lasta proba esis facita cirkum la fino dil dek-e-quaresma yarcento, e pro la vintro preske fininta on esperis, ke la ponto cafoye rezistos omna ataki, kande, ulmatine, on venis avizar la balifo di Göschenen, ke la paso esas itere ruptita. "Nur la diablo", klamis la balifo, "povos konstruktar ponto por ni".

Il ne finabis ta paroli, kande servisto anuncis: "Siniore Satano!" - "Igez lu enirar", dicitis la balifo. La servisto foriris ed igis enirar viro evanta cirkum triadek e kin yari, vestizita, germanmode, per reda pantalono justega e nigra korsajo kun fenduri, qui lasis aparar fairea futero. Lua kapo esis kovrita da nigra chapeleto ornita per longa plumo reda. Lua shui esis ronda ye l' extremajo, e granda ungo, simila a ta di hanulo, semblis servir a lu quale sporno, kande il fantaziis voyajar kavalke.

Pos la kustumal politaji, la balifo sideskis sur stulego, e la diablo sur altra; la balifo pozis sua pedi sur la morilii, la diablo pozis simple la sui sur la karboni brulanta. "Nu! mea brav amiko", dicitis Satano, "vu do bezonas me?" - "Me konfesas, siniore, respondis la balifo, ke vua helpo ne esus a me sen utileso." - "Por ta ponto maledikita, kad ne?" "Ol esas por vu tre necesa." - "Ni ne povas karear olu. Yen, esez bona diablo, facez lu a ni." - "Me jus venis propozar lo a vu" - "Nu! restas do nur interkonsentar pri..." La balifo hezitis. - "Pri la preco", duris Satano, regardante sua konversanto malicoze. - "Yes" respondis la balifo, sentante ke hike la afero komplikesos. "ho! ante omno", dicitis Satano, "me esas tre konciliema". - "To quietigas me", dicitis la balifo. La lasta kustis de ni sisadek ora "mark". Ni duopligos ta sumo por la nova; ma ni ne povos spensar plu multe." - "He! kad me bezonas via oro?" respondis Satano; "me facas oro kande me volas. Videz." Lu prenis ardoranta karbono en la mezo dil fairo, quale lu prenis drajeo en bonboniero. "Prizentez la manuo", il dicitis al balifo qua hezitis, ed il pozis en lua fingri lingoto de oro maxim pura e tam kolda, kam se ol ekirus la mineyo. La balifo turnis e riturnis lu omna latere; pose il volis ridonar lu. "No, no, konservez lu, respondis Satano, to esas donaceto a vu". - "Me komprenas, dicitis la balifo pozante la lingoto en sua monetuyo ke, se ne kustas de vu plu granda peno por facar oro, vu preferas ke on pagez vu per altra pekunio; ma me ne savas ta qua, plezas a vu; do me pregas, ke vu ipsa enuncez vua kondicioni".

Satano reflektis un instante. "Me deziras, ke l'anno dil unesma, qua pasos sur ta ponto, apartenez a me". - "To esez", respondis la balifo. - "Ni redaktez la kontrato", duris Satano. - "Diktez vu ipsa." - La balifo preparis su skribar. Pos kin minuti, privata kontrato en formo valida signatesis da Satano, propranome e dal balifo quale prokuraciero di sua administrati. La diablo obligis su formale per ta kontrato konstruktar ponto sat solida por durar kinacent yari; la komonestro, sualatre, koncesis kom pago l'anno di l'unesma, qua trapasos olu.

La morga dio, ye la jornesko, la ponto esis konstruktita. La balifo venis frumatine konstatar, kad la diablo satisfacis sua promiso. Il vidis la ponto, quan il judikis tre konvenanta, e, ye la kontrea extremajo, il videskis Satano sidanta sur termino e vartanta la preco di sua laboro. - "Vu vidas ke me esas fidel a mea parolo", dicitis Satano. - "E me anke", respondis la balifo. - "Quale!", dicitis la diablo astonegita, "kad vu sakrifikus vu por la salvo di vua administrati?" - "Ne precize", duris la balifo, pozante sur la komenco dil ponto sako quan il adportis sur shultro, e desligante la kordoni. Lore ekiris, tote teroranta, hundo kun padelo ligita a sua kaudo, qua, trairante la ponto, pasis ululante avan la pedi di Satano.

"He! dicitis la balifo, yen vua anno qua fugas; kurezx do ad olu, siniore."

Satano furieskis: lu esperis anno di homo, e lu mustis saciesar per anno di hundo. Por venjar su, ol su preparis lansar sur la facuro rokajo tam grosa kam la turmi di "Nia Siniorino" (Katedralo di Paris), kande ol videskis la klerikaro di Göschenen, qua venas kun kruco avane e banero desfaldita, konsakrar a Deo la ponto dil diablo. Pri la balifo, il nultempe plus audis l'inferral arkitekto, ma l'unesma foyo kande il serchis en sua monetuyo, il brulis forte sua fingri.

Konkurso di amikeso.

Tri Arabi disputis inter su, qua esas la maxim jeneroza e nobla viro inter sua samlandani. Un donis prefero ad Abdallah, kuzo di Mohamed, altra a Kais, filio di Saad, e la triesma ad Arabah. Nula volis cedar, til ke fine un ek li propozis decidir la questiono per proba. Singla devis irar a sua amiko e pregar lu pri helpo, por vidar, quante ica agos por lu ipsa.

L'unesma iris ad Abdallah, qua esis quik acensonta sur sua kamelo por voyajeskar e havis ja pedo en l'estribo. "Onklo dil profeto, il dicis, me esas voyajonta e sufras del indijo." Abdallah quik retiris sua pedo, lasis a sua amiko la kamelo riche charjita, e nur pregis lu sorgar pri la sabro, qua pendis de la selo, pro ke il heredis lu de Ali, mi-filio di Mohamed. La amiko trovis sur la kamelo kelka silka vesti e quaramil ora monetpeci; ma lo maxim precoza esis la sabro di Ali.

L'altra iris a sua amiko Kais, dum ke ica dormis. La sklavo questionis, quon il volas de lua mastro. "Me estas voyajonta, respondis l'amiko, e havas nula pekunio." La sklavo dicis, ke il ne povas trubljar sua mastro dormanta, e donis a lu sepamil ora monetpeci, kun la certigo, ke to esas la tota pekunio qua esas heme. Ma irez a la kamelisti, li adjuntis, ed igez donar a tu anke un kamelo ed un sklavo." Kande Kais vekis e saveskis de sua sklavo, quon il facis, il donis a lu la libereso e dicis: "Pro quo tu ne vekigis me? nam me donabus mem plu multo a mea amiko."

La triesma renkontris sua amiko Arabah, kande il jus ekiris sua domo a la prego. Du sklavi duktas lu, nam il esas olda e lua okuli divenabis mala. Il apene audis la demando dil amiko; il forlasis la sklavi, kunfrapis sua manui, e plendis pri sua desfeliceso, ke il nun havas nula pekunio. "Prenez adminime mea du sklavi, amiko, il dicis, e vendez li." La viro ne volis agar lo; ma Arabah certigis, ke se il ne prenos li, il donos a li la libereso. Samtempe il lasis la sklavi stacanta, e formarchis kun sua manui palpanta la muri.

"Arabah agis maxim jeneroze inter nia tri amiki", dicis unavoce la tri disputante, kande li retrovenis kun la recevita donaci.

La koridoro di la tentado.

La rejo Nabussan esis sempre laudata, trompata e furtata; omnu penis konkurence raptar lua trezori... Il konfidencis sua chagreno a saja Zadig: "Vu qua savas tanta bel kozi", il dicis, "kad vu ne savus la moyeno trovar trezoristo qua ne furtos me?" - "Certe", respondis Zadig, "me konocas infalibla maniero donar a vu viro, qua havos pura manui". La rejo joyoza questionis, embracante lu, quale il devas proceder. "Oportas nur", dicis Zadig, "dansigar ti omna, qui ambicios la funciono di trezoristo, e ta qua dansos maxim alerte esos infalible la maxim honesta viro". - "Vu mokas", dicis la rejo; "yen jokoza maniero selektar ricevisto di mea financi. Quo! vu asertas, ke ta qua facos maxim bone dansosalto esos la financisto maxim honesta e maxim habila!" - "Me ne garantias, ke il esos la maxim habila", respondis Zadig; ma me certigas, ke il esos nedubeblo la maxim honesta". Zadig parolis kun tanta fido, ke la rejo kredis, ke il havas ula supernatura sekretajo por dicernar la financisti. "Me ne prizas la supernaturajo", dicis Zadig; la homi e la libri mirakloza sempre displezis a me; se vua majesto voluntos lasar me facor la proba, quan me propozas, lu esos ya konvinkita, ke mea sekretajo esas la maxim simpla e facila kozo". Nabussan esis multe plu astonita audar, ke ta sekretajo esas simpla, kam se on prizentus lu kom miraklo: "Nu! il dicis, facez quale vu volos". - "Lasez me facor," dicis Zadig, "e vu ganos per ta proba plu multe kam vu pensas".

La sama dio, il publikigis, ye la nomo dil rejo, ke ti omna, qui ambicios la ofico di alta ricevisto di la financi di lua gracioza majesto Nabussan, devos venar, en vesti de lejera silko, l'unesma dio di la luno di krokodilo, en l'avanchambro di la rejo. Li venis sisadek e quar nombre. On venigabis violinisti en apuda salono; omno esis preparita por la balo; ma la pordo dil salono esis klozita, ed on mustis por enirar lu pasar tra mikra galerio obskura. Bedelo venis querar ed enduktar singla kandidato una pos altra, tra ta paseyo, en qua on lasis lu sola dum kelka minuti. La rejo, avertita da Zadig, expozabis omna sua trezori en ta galerio. Kande omna kandidati enrirabis la salono, lua majesto imperis, ke on dansigez li. Nultempe on dansis plu pezoze e min gracioze; li omna havis la kapo deslevita, la dorso kurvigita, la manui aplikita a la flanki. "Quala friponi!" dicis nelaute Zadig. Un sola facis pazi ajile, kun alta kapo, sekura regardo, extensita brakii, rekta korpo, ferma poplito. "Ha! la honesta viro! la brava viro!" dicis Zadig. La rejo kisis la bona dansero, nominis lu trezoristo, e la ceteri esis punisata ed evaluata maxim yuste: nam singlu, dum sua resto en la galerio, plenigabis sua poshi, e povis apene marchar. La rejo regretis, pro la homal naturo, ke en ta sisadek e quar danseri existis sisadek e tri furtisti. La obskura galerio esis nomizata la

koridoro di la tentado.

Voltaire

La domo qua marchas.

Charnecé havis tre longa aleo avan sua domo en Anjou; ma en ta bela e perfekta aleo esis domo di ruranulo kun mikra gardeno, qua trovesis ibe kande on facis l'aleo. Nultempe Charnecé nek sua patrulo povabis decidigar ta rurano vendar olu, irge quanta precon li ofris ad ilu; to esas obstino quan multa proprieteri manifestas por vexar la homi. Ne plus savanta quale agar, Charnecé de longe abandonabis la kozo, e ne plus parolis pri olu; ma tedita fine, da ta dometo, qua baras la vido e pupresas la tota agreableso di l'aleo, il imaginis procedo di eskamoto. La ruranulo qua lojis en lu ed a qua lu apartenis, esis mestiere talioro, kande il trovis laboro; ed il esis tote sola heme, sen spozino nek filii. Charnecé querigis lu, dicis ke il esas vokata a la korto por grava ofico, ke il mustas hastar irar adibe, ma ke il bezonas kostumo. Li kontratas pri sumo sontanta; ma Charnecé deklaras, ke il ne volas fidar al promisita templimito; ke, po kelko pluse, la talioro ne ekiros de che ilu ante ke la kostumo esos facita; ke il donos a lu por su kushar e manjar, e pagos lu ante konjedar ilu. La talioro konsentas e komencas lanorar. Dum ke il esas okupata, Charnecé igas relevar kun extrema exateso la plano e dimensiōni di la domo e gardeno, dil interna chambri e mem di la plaso di l'utensili e mobleti; il igas desmuntar la domo kun omno kontenanta, rimuntar ol tal quala ol esis exakte, interne ed extere, ye quar musket-atingi (expresuro uzita en anciena tempi, por dicar: disto atingata da musket-pafo) plu fore, apud la aleo, ripozar omna mobli ed utensili en la sama situeso ube on trovis li, e restaurar same la mikra gardeno; samtempe il igas planigar e purigar la loko di la aleo, ube ol esis, tale ke nula traco aparos; to omna esis exekutita ankore ante ke la kostumo esis facita; dume, on gardas la talioro per diskreta observado. Olda viro e lua dek-e-duyara filiulo duktis tote tranquile avan su asno por vendar ol en la proxim urbeto.

"Dices do a me, oldo! questionis un de la preterpasanti, "quale vu povas esar tante fola? Vu e vua filio pede? E la necharjita asno iras komode avane!" La oldo opinionis, ke la stranjero havas motivo por mokar, sidigas sua filio sur l'asno ed iris apude.

"Ho, qual puero!" balde pose klamis ulu duesma. "Kad decas a tu, indolenta bubo, kavalkar ipsa e lasar pedirar tua desfelic olda patro? Tacante la oldo igis decensar la puero e sideskis ipsa sur l'asno.

"Ho, regardez do la old indolenta furtisto!" klamis ye kelka pazi pose ulu triesma." Il delektesas sur l'asno, e la mikra, febla puero devas tranar su apud ilu! Lu preske ne plus povas irar!" - "Anke to esas remediebla," la oldo pensis, e lu prenis la filio dop su sur l'animalo.

"Kad la asno esas via? itere questionis ye fusil-atingo plu fore ula stranjero. - Yes!" - "Nu, ton vere me ne pensabus! Tante trocharjar sua propra desfelica bestio!" La oldo decensis e sukusis la kapo.

"Me ya preske ne plus savas," il dicis a su ipsa, "quon me devas facar! Irge quale me agas, tamen me recevas reprochi. Nu, me volas facar lasta proba! Li kunligis al asno la pedi per kordi, trapozis tango e portis ol tale a la ferio.

Se li esis antee mokita da singli, to nun eventis generale. Omnu, qua renkontris li, mokis laute, til ke fine la olda viro tante iraceskis, ke il jetis l'asno en la maxim proxima rivero e retrovenis a la hemo sen animalo e sen pekunio, ma plena de despito; nam il obliiviis l'anciena saj parolo, ke ta qua volas kontentigar omni, generale sucesas kontentigar nulu.

A.G. Meissner.
trad. K. A. Janotta.

L'injenioza judiciisto.

Komercisto volis voyajar a stranjera lando, e konfidis a dervisho, quan il kredis sua amiko, monetuyo kun mil sekini, pregante lu konservar ad ilu ta pekunio dum lua absenteso. Pos un yaro la komercisto retrovenis e postulis

sua pekunio; ma la trompera dervisho mentiis ad ilu ye lua facio (to esas sen shamo, senshame), ed asertis, ke il recevis nulo. La komercisto sentis varma iraco pro ta desfideleso, ed iris al kadi, plendar pri la dervisho. "Tu esis plu honesta kam prudenta, respondis la judiciisto. Tu devis ne fidar tale a viro, di qua tu ne konocis la fideleso. Esos desfacila decidigar ta ruzoza trompero a retrodonar volunte dopozajo, quan il recevis sen testi; tamen me vidos, quon me povas facar por tu. Riirez ad ilu, e parolez a lu amikale; ma ne lasez divinar, ke me konocas la afero, e rivenez a me morge, ye la sama kloko."

La komercisto iris e tale agis; ma vice la monetuyo il recevis insulti. Dum ke li ankore interdisputis, aparis la sklavo dil kadi, qua invitis la dervisho irar a lua mastro. La dervisho iris. La judiciisto acceptis lu tre amikale; duktis lu en sua maxim bela chambro, e facis a lu tam granda honoro, kam a la maxim eminenta viro del urbo. Il parolis pri multa kozi, ma insinuis okazione tante flatoza laudi pri la jenerozeso, sajeso ed eruditeso dil dervisho, ke il ganis lua tota fido. "Me igis invitar tu, nobla dervisho, ke il ganis lua tota fido. "Me igis invitar tu, nobla dervisho, dicis fine la kadi, por donar a tu pruvo di mea fido ed alta estimo. Grava cirkonstanco obligas me forvoyajar dum kelka luni (monati). Me ne fidas a mea sklavi e volus lasar mea trezori en la manui di viro, a qua la tota urbo donas tam bela atesto kam a tu. Se me povas komisar a tu tala sorgo sen detrimentar tua cetera aferi, me sendos a tu mea precozaji morge nokte. La kozo postulas la maxim profunda sekreto; pro to me sendos oli a tu per mea maxim fidela sklavo sub nomo di donaco."

Amikal rideto aparis sur la vizajo dil dervisho; il facis multa profunda reverenci, dankis pro la granda fido, certigis per la maxim bela expresuri, ke il sorgos pri la trezori konfidita quale pri sua okuli, e salutis kun tam granda sekreta joyo, kam se il ja trompabus la kadi.

En la morgal matino, la komercisto rivenis e ridicis l'obstino di la dervisho. "Irez ankore unfoye ad ilu, dicis la kadi, e se il itere refuzos, minacez lu plendar pri lu ad me. Me pensas, ke il ne lasos su minacar dufoye." La komercisto iris. Tam balde kam la dervisho audis pri la kadi, di qua il volis nulmaniere perdar la fido, por povar furtar de il lua precozaji, il retrodonis quik la monetuyo. "He! kar' amiko", il adjuntis ridetante, "pro quo irar a la kadi? Tua havajo esas neperdita en mea manui. Me nur jokis, por vidar, quala tu montros tu en ta okazono." La komercisto esis tante prudenta, ke il simulis acceptar la joko. Il iris a la kadi, e dankis lu pro lua jenezora helpo.

Dume la nokto venis, e la dervisho su preparis al recevo dil promisita trezori; ma la nokto pasis, sen ke la sklavo di la kadi aparis kun la sekreta donaco. La tempo divenis a lu nedefineble longa, e tam balde kam jorneskis, il iris al domo di la judiciisto. "Me volis nur informesar, il dicis, pro quo sinioro kadi ne sendis sua sklavo." - "Pro ke il audis de ula komercisto, respondis la kadi, ke tu esas nefidela trompero, quan la judiciisti punisos segun merito, kande nur duesma plendo simila facesos pri tua desboneso." La dervisho inklinis su respektoze til la tero, e forreptis silence.

Herder e Liebeskind
